

+ papers · de · tradumàtica

Actes del Primer Simposi sobre l'Ensenyament a distància i semipresencial de la Tradumàtica

Traducció i Tecnologies de la Informació i la Comunicació
Bellaterra, 6 i 7 de juny de 2002
<http://www.fti.uab.es/tradumatica/papers/>

Conclusions del I Simposi sobre l'Ensenyament a Distància i Semipresencial de la Tradumàtica

Patricia Rodríguez Inés
Maribel Rodríguez Gràcia
Universitat Autònoma de Barcelona

Si hi ha una afirmació a la qual tots ens hem unit durant aquest simposi ha estat que, ara més que mai, al traductor se li exigeixen competències diverses per tal de poder fer front a tasques no exclusivament traductològiques, sinó també pròpies d'un terminòleg, localitzador, documentalista, redactor tècnic, avaluador, gestor de projectes, etc. Davant d'unes circumstàncies com aquestes el professor d'una facultat de traducció i interpretació s'enfronta amb el repte d'haver d'ampliar i actualitzar els coneixements de manera constant, a més de posar a disposició de l'alumnat altres vies, bé siguin de recolzament o bé totalment alternatives, perquè els qui no puguin assistir a les classes tinguin les mateixes oportunitats de formació que qualsevol altre alumne. Aquesta situació ens ha abocat a parlar de l'obligació que té el professorat actual de convertir-se en un "superdocent" que ha de poder atendre tant els requeriments de l'ensenyament presencial com semipresencial o a distància.

L'ensenyament presencial i l'ensenyament a distància o, més concretament, l'*e-learning*, no competeixen directament entre ells; en realitat, els dos mètodes es poden complementar mútuament i oferir un ensenyament òptim. D'altra banda, l'adopció gradual d'alguns aspectes de l'*e-learning* per part de l'ensenyament presencial ens conduiria vers un ensenyament semipresencial, una cosa que esdevindrà inevitable a mitjà o llarg termini donades les característiques de l'alumnat universitari actual, en general, i del de Traducció i Interpretació en particular.

Al costat d'un canvi en la mentalitat de treball de professorat i alumnat ha d'anar-hi, també, una renovació i reestructuració adequada dels continguts, forçosament dinàmics i flexibles, tal i com han exemplificat alguns dels ponents que han participat al simposi, tot aportant exemples d'assignatures de Tradumàtica, com ara la Informàtica Aplicada o la Traducció Especialitzada que fa servir eines de Tradumàtica.

Al llarg del simposi hem sentit crides a la coordinació, no només entre les assignatures de Tradumàtica o entre professors de les diverses matèries, sinó també entre els mateixos alumnes i, molt important, entre professors i alumnes. En un context semipresencial o a distància, el contacte directe entre els dos grups es veu reduït o substituït per altres formes d'aproximació, generalment virtuals (correu-e, xat, etc.), interacció que, juntament amb el *feedback*, es convertiran en unes de les peces fonamentals de l'*e-learning*, tal i com afirma Montalt al seu article.

Així doncs, avui dia l'*e-learning* resol el problema de la distància i la disponibilitat. No obstant, en contrast amb l'entusiasme que s'ha generat en alguns àmbits acadèmics, també hi ha l'opinió que no totes les tipologies d'alumnes ni tampoc tots els continguts són aptes per a aquest tipus d'ensenyament. Es recorda la manca de recerca empírica en el camp de l'ensenyament de la traducció en els formats presencial o a distància, i es posa de manifest que

la segona opció no sembla que enriqueixi l'adquisició de coneixements, sinó més aviat al contrari, a més d'esclavitzar el professorat, el treball del qual es veu multiplicat. Tanmateix, els continguts no poden ser iguals per als alumnes presencials i els que ho són a distància, ja que no tenen la mateixa capacitat d'interacció, motiu pel qual la Universitat Oberta de Catalunya insisteix que l'*e-learning* no pot ser una traducció de l'ensenyament presencial. Sorgeix, doncs, la necessitat d'un nou llenguatge i el repte, segons diuen els representants de la Universitat Ramon Llull, seria poder individualitzar els continguts, tot adaptant-los a les necessitats concretes dels alumnes (de fet, es pot obtenir molta informació d'una persona que treballa a distància sobre el seguiment que fa dels mòduls, els temps que hi inverteix, els resultats dels exercicis, etc.). L'*e-learning*, insisteixen, malgrat ser diferent de l'ensenyament presencial, no es pot mirar com a contraposat sinó com un possible complement que permet oferir activitats de suport i eines que aprofiten els recursos gratuïts que ofereix Internet, d'utilització voluntària per part de l'alumne. Tanmateix, això afavoreix, segons Alcina, una actitud positiva envers aquestes eines.

Pel que fa a l'alumnat, a més de certes comoditats com ara la flexibilitat horària i geogràfica, l'*e-learning* pot aportar un entorn de treball col·laboratiu en el qual el sentit de comunitat assoleix un paper important. L'ensenyament a distància de la Tradumàtica, o "l'e-Tradumàtica", pretén ensenyar eines mitjançant eines, no estem parlant, doncs, únicament de la transmissió de coneixements declaratius (saber què), sinó de coneixements operatius (saber com), aspecte que, alhora, comportarà implicacions metodològiques sobretot perquè l'*e-learning* és quelcom més que uns apunts "penjats" a Internet. Calen equips multidisciplinars per a l'elaboració de materials, així com formes de motivar i crear grup, crear comunitat virtual. En aquest sentit, es podria considerar que el suport web és més convenient que el CD-ROM o altres suports ja que ofereix immediatesa i interactivitat, malgrat haver de sacrificar una mica de qualitat, especialment en el cas del vídeo, si bé, afortunadament, és possible que no es tracti de l'element més important a l'hora de transmetre coneixements.

S'han sentit, també, algunes veus que han recordat que la tecnologia ha d'estar al servei de la pedagogia, tot i ser cert que en ensenyar a utilitzar eines mitjançant altres eines amb l'ajut d'un entorn basat en Internet, la tecnologia és un apartat molt important, tal i com ho ha estat en aquest simposi juntament amb els continguts i la metodologia.

L'estat de la qüestió en l'apartat tecnològic indica que no hi ha receptes universals, ni plataformes bones o dolentes, sinó que dependrà de les necessitats que es plantegin, tot i que existeix, a més, la possibilitat de combinar les diverses tecnologies. Com més sofisticat sigui el que es vol transmetre, més exigent i selectiu esdevindrà. Al simposi hem vist diferents models i diferents tries. Hi ha qui aposta per amples de banda considerables, amb les opcions d'ADSL o cable com a requisits mínims. En canvi, Francesc Noguera afirma que la Universitat Oberta de Catalunya, com a universitat pública, no pot demanar tant als seus alumnes i, per tant, els seus materials són dissenyats de manera que no comportin tantes exigències en qüestió de tecnologia. Relacionat amb això, cal també fer la distinció entre productes per a la formació interna, dins d'una organització, o bé per a ser llençats al mercat. El primer cas està resolt ja que cablejar l'espai d'un edifici no planteja problemes de tecnologia i és econòmicament assumible, per aquesta raó no cal posar limitacions als continguts; ara bé, adreçar-nos a alumnes físicament allunyats ja no és tan senzill per motius tant econòmics com tecnològics.

German Talon, de la Universitat Ramon Llull, creu que, ara per ara, els mètodes per a arribar a les persones s'adapten a la tecnologia, raó per la qual calen tecnologies perdurables, amb futur i estables de forma que es puguin crear aplicacions per a aquestes tecnologies. Es demana independència dels fabricants de plataformes, la qual cosa enceta un nou àmbit de debat: comprar o desenvolupar?

Hi ha un punt de coincidència entre els ponents i és que ens trobem encara molt als inicis, que estem fent ús de tecnologies amb un insospitat potencial però que, en general, explotem una petitíssima part de les possibilitats. Ara bé, tot i que potser no en siguem plenament conscients, Joaquim Fernández, de la Universitat Politècnica de Catalunya, afirma que almenys alguna cosa sí que està canviant: avui dia ja estem fent servir més documents digitals que no pas físics. Per tant, calen noves maneres d'organitzar la informació, canvi per al qual la principal

+ papers · de · tradumàtica

Conclusions del I Simposi sobre l'Ensenyament a Distància i empresencial de la Tradumàtica - Patricia Rodríguez Inés, Maribel Rodríguez Gràcia

barrera som nosaltres mateixos, perquè no sabem encara pensar amb les noves tecnologies: no hem de pensar en la informació com una cosa tancada en ella mateixa sinó com un collage sense límits on el més important són les relacions que s'estableixen entre les unitats d'informació. Paral·lelament, es fa necessari que els autors de continguts s'independitzin dels productors, per molt que els responsables tecnològics els hagin d'oferir les eines que els facilitin l'organització de la informació. Fent servir les seves pròpies paraules, "la crisi actual és que la tecnologia no l'està fent servir qui té el coneixement".

A tall de resum, el I Simposi sobre l'Ensenyament a Distància i Semipresencial de la Tradumàtica ha servit per a posar en comú aspectes com ara el disseny de continguts, la metodologia i la tecnologia que, en aquest cas, estan molt estretament relacionats. Llevat de les diferències entre ensenyament presencial i a distància i a fi d'evitar l'èmfasi en els avantatges i desavantatges de cadascun per separat, sorgeix la necessitat de destacar les idees proposades respecte a la combinació d'ambdues modalitats que pot conduir al mutu enriquiment o al comentari que l'*e-learning* podria provocar una revalorització de l'ensenyament presencial. Amb tot, els continguts, metodologia i tecnologia aplicats a l'ensenyament a distància i semipresencial de la Tradumàtica no haurien de perdre de vista llur epicentre, l'alumne que, més o menys llunyà, espera uns continguts adaptats als seus objectius d'aprenentatge, una metodologia adient a les seves necessitats i una tecnologia assequible per a les seves possibilitats.